

SYLLABUS

INTERNATIONAL EUROPEAN
UNIVERSITY

EUROPEAN SCHOOL
OF BUSINESS

SYLLABUS

Дисципліна				
			Зовнішня політика держави	
Викладач (-і)				
			Кузьменко Ольга Андріївна	
Профайл викладача (-ів)				
			https://business.ieu.edu.ua/pro-yemsh/struktura-kafedry-vykladachi/kafedry/kafedra-menedzhmentu#zzz-007	
Консультації				
Очні консультації		Вівторок 11.00-13.00		
Онлайн консультації		Третя середа місяця 16:00-17:00		
Контактний телефон				
			+380 97 325 07 34	
E-mail				
			olhakuzmenko@ieu.edu.ua	
Сторінка дисципліни				
			https://business.ieu.edu.ua/navchannia/orhanizatsiia-osvitnoho-protsesu/robochi-prohramy/bakalavrat	
Форма підсумкового контролю	залік	диференційований залік	екзамен	
		☒	☐	☐

SYLLABUS

1 Коротка анотація дисципліни

Дисципліна «Зовнішня політика держави» спрямована на формування у студентів системи знань про процес формування й основний зміст зовнішньополітичної діяльності за часи розвитку історичних етапів міжнародних відносин та на сучасному етапі, розуміння характеру впливу зовнішніх чинників на внутрішнє життя України, її сучасного геополітичного становища, інтересів, характеру відносин з іншими державами світу, а також базовими поняттями, умовами та правилами зовнішньої політики держави.

2 Передумова вивчення дисципліни

Знання із основ міжнародних економічних відносин, міжнародної економічної діяльності України.

3 Мета та цілі дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Зовнішня політика держави» дати загальне та цілісне знання про генезис зовнішньополітичної співпраці держав, інституційне та нормативно-правове утвердження спільної зовнішньої та безпекової політики й її трансформацію за умов нових викликів і загроз. Цілі вивчення дисципліни «Зовнішня політика держави»: визначення основних періодів формування зовнішньої політики держави; порівняльний аналіз зовнішньополітичних підходів провідних країн світу; аналіз умов трансформації зовнішньої політики держави; визначити співвідношення компетенцій ЄС – НАТО, ЄС – ООН, ЄС – ОБСЄ у сфері безпеки; аналіз основних положень концептуальних документів у галузі зовнішньої політики; визначення ефективності діяльності державних інститутів відповідно до національних інтересів України.

4 Результати навчання

ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.
ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації в процесі прийняття управлінських рішень.
ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.
ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.
ПРН 19. Оцінювати участь підприємств у євроінтеграційних процесах та виявляти перспективи їх майбутнього розвитку.

5 Кредити ECTS

4 кредити ECTS / 120 академічних годин

6 Структура дисципліни

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 1 ТЕОРІЯ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ												
Тема 1 Теорія зовнішньої політики	8	2	1			5	10	2				8
Тема 2 Концептуальні та теоретичні основи зовнішньої політики	8	2	1			5	8					8
Тема 3 Теоретичні засади зовнішньої політики та стратегії держави у міжнародних відносинах	8	2	1			5	8					8
Тема 4 Основи дипломатії та дипломатичної служби	8	2	1			5	8					8
Тема 5 Дипломатичний протокол та діловий етикет	8	2	1			5	8					8
Тема 6 Спеціальні місії як форма дипломатії, дипломатичні переговори	10	4	1			5	8					8
Тема 7 Організаційні, правові, адміністративні аспекти становлення консульської служби	9	2	1			6	8					8
Контрольна робота №1	1		1									
Разом за змістовим розділом 1	60	16	8			36	58	2				56
ЗМІСТОВИЙ РОЗДІЛ 2 ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА УКРАЇНИ												
Тема 8 Україна у геополітичному суперництві Великих держав	10	4	1			5	11	2				9
Тема 9 Європейський вектор зовнішньої політики незалежної України. Відносини України з країнами Центрально-Східної Європи	8	2	1			5	11		2			9
Тема 10 Відносини України з країнами Північної Америки – США, Канади	8	2	1			5	8					8

6 Структура дисципліни

Назви змістових розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Тема 11 Країни Азії, Африки та Латинської Америки у зовнішній політиці України	8	2	1			5	8					8
Тема 12 Російсько-українські відносини та співробітництво України на пострадянському просторі	8	2	1			5	8					8
Тема 13 Проблеми безпеки та роззброєння у зовнішній політиці України	7	2				5	8					8
Тема 14 Участь України у діяльності міжнародних організацій	9	2	1			6	8					8
<i>Захист індивідуального науково-дослідного завдання</i>	1		1									
<i>Контрольна робота №1</i>	1		1									
<i>Разом за змістовим розділом 1</i>	60	16	8			36	62	2				58
Усього годин	120	32	16			72	120	4	2			114

7 Перелік обов'язкових завдань

Теорія зовнішньої політики
 Концептуальні та теоретичні основи зовнішньої політики України
 Теоретичні засади зовнішньої політики та стратегії держави у міжнародних відносинах
 Основи дипломатії та дипломатичної служби
 Дипломатичний протокол та діловий етикет
 Спеціальні місії як форма дипломатії, дипломатичні переговори
 Організаційні, правові, адміністративні аспекти становлення консульської служби
 Україна у геополітичному суперництві Великих держав
 Європейський вектор зовнішньої політики незалежної України. Відносини України з країнами Центрально-Східної Європи
 Відносини України з країнами Північної Америки – США, Канади
 Країни Азії, Африки та Латинської Америки у зовнішній політиці України
 Російсько-українські відносини та співробітництво України на пострадянському просторі
 Проблеми безпеки та роззброєння у зовнішній політиці України
 Участь України у діяльності міжнародних організацій
 Теорія зовнішньої політики
 Концептуальні та теоретичні основи зовнішньої політики України

8

Перелік вибірових завдань

Джерела формування засад зовнішньої політики України.
Основні напрями і завдання зовнішньої політики України.
Міжнародне визнання України.
Принципи зовнішньополітичної діяльності Української держави.
Теорії і концепції зовнішньої політики.
Українсько-російські відносини.
Територіальні питання в українсько-російських відносинах.
Питання власності колишнього СРСР у відносинах країн СНД.
Торговельно-економічні відносини України і Росії.
Об'єктивні причини об'єднання країн пострадянського простору.
Нові характеристики и вимоги до співпраці як наслідок розширення Європейського Союзу.
Співпраця України з Європейським Союзом.
Мирозбереження і миробудування.
Україна — член засновник ООН.
Європейський вибір України — визначальний вектор зовнішньо-політичної діяльності. Україна — Європейський Союз.
Партнерство і співробітництво з НАТО.
Загальні риси сучасної зовнішньої політики країн Європи.
Нові тенденції у європейському політичному просторі.
Економічна інтеграція та ЄС як головні стратегічні осі спільної європейської політики.
Проблеми європейської регіональної безпеки та участь країн Європи у врегулюванні міжнародної політичної ситуації.
Зовнішня політика країн Європи щодо неєвропейських держав.
Політика європейських держав щодо США.
Концепція європейського економічного простору.
Експлікативні методи: контент-аналіз, івент-аналіз, когнітивне картирування, метод індикаторів та статистичні методи.
Конструктивні методи: експеримент, системний метод, математичне моделювання.
Прогнозні методи: метод Дельфі, побудова сценаріїв, «мозкового штурму».
Поняття «зовнішньополітичні цілі» держави.
Класифікація зовнішньополітичних цілей: локальні, регіональні, континентальні, глобальні.
Структура зовнішньополітичних цілей та способи їх досягнення.
Принципи міжнародних відносин та зовнішньої політики.
Зовнішньополітична стратегія.
Стратегічне партнерство та його критерії у зовнішній політиці.
Зовнішньополітична тактика.
Роль держави в реалізації зовнішньополітичного курсу.
Етапи формування „фабрик думки”.
Проблеми класифікації „фабрик думки”.

9

Ознаки дисципліни

Термін викладання	Семестр	Міжнародна дисциплінарна інтеграція	Курс (рік навчання)	Цикли: загальної підготовки/ професійної підготовки/ вільного вибору
1 семестр	5 семестр	Так	3 курс	Вільного вибору

SYLLABUS

10 Система оцінювання та вимоги

У процесі вивчення дисципліни здійснюється поточний та підсумковий контроль знань студентів. Підсумкова залікова оцінка виставляється відповідно до сумарного рейтингу студента.

За результатами поточного контролю протягом семестру студент може отримати максимально – 100 балів, мінімальна сума балів, що дозволяє студенту бути атестованим з дисципліни – 60 балів.

Співвідношення між національними та ECTS оцінками і рейтингом студента:

<https://ieu.edu.ua/docs/pol-mark-esb.pdf>

11 Умови допуску до підсумкового контролю

Мінімальна кількість балів, яку повинен набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність за семестр для допуску до підсумкового контролю – 36 балів. Оцінка за дисципліну визначається як сума підсумкового балу за поточну діяльність та балу за підсумковий контроль і виражається за багатобальною шкалою.

Оцінка з дисципліни, яка завершується заліком, визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність (не менше 36), бали за індивідуальну самостійну роботу здобувача освіти (не більше 6) та балів за залік (не менше 24).

Загальний бал з дисципліни становить 100. Сумарна оцінка за вивчення дисципліни виставляється за національною та європейською шкалою.

Підсумковий контроль у формі заліку проводиться після завершення вивчення усіх тем дисципліни і складається здобувачами освіти у період залікової сесії.

<https://ieu.edu.ua/docs/050.pdf>

12 Політика дисципліни

Для продуктивної навчально-пізнавальної діяльності студентів при вивченні дисципліни здійснюються актуальні лекції та семінари у вигляді презентацій, кейсів, робота в групах, семінарів-дискусій. На заняттях та під час перебування в університеті студент повинен поважно ставитися до викладачів, співробітників та інших студентів, відвідувати заняття згідно з розкладом, приходити вчасно і не залишати аудиторії без дозволу викладача. Необхідно виконувати всі академічні завдання і роботи у визначені терміни.

Викладач, у свою чергу повинен постійно підвищувати свій професійний рівень, педагогічну майстерність, загальну культуру, забезпечувати умови для засвоєння студентами навчальних програм на рівні обов'язкових вимог щодо змісту, рівня та обсягу освіти, сприяти всебічному професійному розвитку студентів. Обов'язково дотримуватися навчально-тематичного плану, не спізнюватися на заняття, не допускати жодних проявів корупції, дискримінації, булінгу, цькування та утиску прав здобувачів освіти.

13 Політика щодо пропусків занять та виконання завдань пізніше встановленого терміну

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не підлягав поточному контролю має право пройти поточний контроль у двотижневий термін після повернення до навчання.

Студент, що був відсутній на заняттях без поважних причин, не брав участі у заходах поточного контролю, не ліквідував академічну заборгованість, не допускається до підсумкового семестрового контролю знань з цієї дисципліни, а в день складання екзамену в екзаменаційній відомості науково-педагогічним працівником виставляється оцінка «недопущений». Повторне складання екзамену з дисципліни призначається за умови виконання всіх видів навчальної, самостійної (індивідуальної) роботи, передбачених робочою навчальною програмою дисципліни, і проводиться згідно із затвердженим директором графіком ліквідації академічної заборгованості.

<https://ieu.edu.ua/docs/050.pdf>

SYLLABUS

14

Політика дотримання академічної доброчесності

Учасники освітнього процесу керуються принципами академічної доброчесності
<https://ieu.edu.ua/docs/011.pdf>

15

Рекомендовані джерела інформації

Основна (базова):

Чекаленко Л.Д. Зовнішня політика України: підручник / Л.Д.Чекаленко. – К. : LAT і К, 2015. – 478 с.

Міжнародні відносини та зовнішня політика України : підручник / [Ю. В. Пунда, І. П. Козинець, В. С. Клименко та ін.]. – К. : НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2020. – 328 с.

Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.

Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. – К. : НАВС, Освіта України, 2017. – 320 с

Теорія держави і права : методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять (для студентів 1 курсу денної форми навчання юридичного факультету) / Кол. авт. ; за заг. ред. д.ю.н., проф. Л. Р. Наливайко. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2018. 228 с.

Допоміжна:

1. Абрамов В. Міжнародні відносини і євроатлантична інтеграція України [Текст]: підруч. для студ. ВНЗ / В. Абрамов, Л. Голопатюк та ін. – К.: НАОУ, 2009. – 404 с.

2. Адаптація України до переходу світ – системи від одно – до багато – полюсності: аналітична доповідь [за ред. М. Михальченка] [Текст]. – К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2012 – 120 с.

3. Андрущенко С. Україна в сучасному геополітичному середовищі [Текст] / С. Андрущенко. – К.: Логос, 2005. – 288 с.

4. Балабін В. Міжнародні відносини і євроатлантичне майбутнє України [Текст]: підручник / В. Балабін, О. Плахотнік, О. Безносьок та ін. – К.: Інфодрук, 2008. – 358 с.

5. Бобков О. Україна в міжнародних порівняннях [Текст] / О. Бобков, М. Каптуренко, Я. Тульку. – Донецьк: МСПСБ-ПРЕСС, 2008. – 71 с.

6. Борщевський В. Україна і Польща в умовах розширеного ЄС: економічна оптимізація та глобальне партнерство [Текст]: монографія / В. Борщевський. – Л.: Аверс, 2009. – 244 с.

7. Брехуненко В. «Братня» навала. Війни Росії проти України ХІІ – ХХІ ст. [Текст] / В. Брехуненко, В. Ковальчук, М. Ковальчук, В. Корнієнко. – К.: ТОВ «Друкарня «Бізнесполіграф», 2016. – 248 с.

8. Василенко, С. Україна: Геополітичні виміри в загальноєвропейському процесі [Текст] / С. Василенко. – О.: ОДМА, 2000. – 206 с.

9. Віднянський С. Україна в Організації Об'єднаних Націй: 60 років участі у розв'язанні найважливіших міжнародних проблем [Текст] / С. Віднянський, А. Мартинов. – К.: Генеза, 2006. – 240 с.

10. Гуменюк Б. Сучасна дипломатична служба: навч. посіб. [Текст] / Б. Гуменюк, О. Щерба. – К.: Либідь, 2001. – 255 с.

11. Дещинський Л. Міжнародні відносини України: історія і сучасність [Текст]: навч. посіб. / Л. Дещинський. – Л.: Вид-во «Бескид Біт», 2004. – 320 с. 24.

12. Для чого Україні вступ до НАТО? [Текст] / підгот. О. Палій; Нац. центр з питань євроатлантичної інтеграції України. – К.: Знання, 2007. – 24 с.

13. Жовква І. Стратегічне партнерство України. Теорія і практика [Текст] / І. Жовква; за заг. ред. В. Горбуліна; Нац. центр з питань євроатлантичної інтегр. України. – К.: Євроатлантикінформ, 2006. – 156 с.

14. Заблоцька Л. Політико-правові аспекти діяльності Ради Європи [Текст]: навч. посіб. для вузів / Л. Заблоцька, А. Федорова, Т. Шинкаренко. – К.: Фенікс, 2007. – 224 с.

15. Загальна оцінка країни. Україна: Агенства ООН в Україні, Київ, жовтень 2004 року [Текст] / Представництво ООН в Україні. – К.: Генеза, 2004. – 136 с.

16. Заремба О. Геополітичні ідеї та гіпотези в українській політичній думці XX – початку XXI століття [Текст] / О. Заремба, О. Федоренко. – К.: «Золотые ворота», 2013. – 209 с.
17. Зінченко А. Історія дипломатії: від давнини до нового часу [Текст]: навч. посіб. / А. Зінченко. – К.: Реклам.-видавн. центр «Проза», 2005. – 560 с.
18. Зленко А. Українська зовнішня політика: від політичної реальності до політичної необхідності: Виступи. Інтерв'ю. Промови. Статті [Текст] / А. Зленко; упоряд. К. Єлісєєв. – К.: Преса України, 2003. – 250 с.
19. Зовнішня політика України – 2008: стратегічні оцінки, прогнози та пріоритети [Текст] / за ред. Г. Перепелиці. – К.: ВД «Стилос», 2009. – 336 с.
20. Зовнішня політика України в умовах глобалізації. Анотована історична хроніка міжнародних відносин (1991 – 2003) [Текст] / відп. ред. С. Віднянський. – К.: Генеза, 2004. – 616 с.
21. Крапівін О. Євроатлантична інтеграція України [Текст]: навч. посіб. / О. Крапівін, І. Тодоров. – Донецьк: Вебер, 2008. – 130 с.
22. Кучма Л. Україна – СНД: нові реалії: вибрані виступи, інтерв'ю, пресконференції [Текст] / Л. Кучма; упоряд. В. Медведчук. – К.: Видавн. дім «Альтернативи», 2003. – 278 с.
23. Мартинов А. Спільна зовнішня та оборонна політика Європейського Союзу (90-ті рр. XX ст. – 10-ті рр. XXI ст.). Погляд з України: монографія / А. Мартинов. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2009. – 262 с.
24. Машкевич М. Східна польська політика у XX – на початку XXI ст.: концепції та інтерпретації / М. Машкевич; пер. з польськ. – К.: Ніка-Центр, 2015. – 312 с.
25. Міжнародні відносини і євроатлантичне майбутнє України [Текст]: підручник / В. Балабін [та ін.]. – К.: Інфодрук, 2008. – 358 с.
26. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980 – 2000) [Текст]: підручник / Л. Гайдуков [та ін.]. – К.: Либідь, 2001. – 624 с.
27. Овсій І. Зовнішня політика України (від давніх часів до 1944 року): навч. посіб. [Текст] / І. Овсій. – 2-ге вид. – К.: Либідь, 2002. – 240 с.
28. Парахонський Б. Зовнішня політика України в умовах кризи міжнародного безпекового середовища: аналіт. доп. [Текст] / Б. Парахонський, Г. Яворська. – К.: НІСД, 2015. – 100 с.
29. Рущенко І. Російсько-українська гібридна війна: погляд соціолога: монографія [Текст] / І. Руденко. – Х.: ФОП Павленко О. Г., 2015. – 268 с.
30. Сагайдак О. Дипломатичне представництво: організація і форми роботи [Текст]: навч. посіб. / О. Сагайдак, П. Сардачук. – К.: Знання, 2008. – 295 с.
31. Сардачук П. Україна в двохсторонніх міжнародних відносинах (кінець XX – початок XXI ст.) [Текст] / П. Сардачук, О. Сагайдак. – К.: Вид-во Європ. ун-ту, 2005. – 328 с.
32. Східне партнерство ЄС: додаткові можливості для євроінтеграції України [Текст] / за ред. В. Мартинюка; Укр. незалеж. центр політ. дослідж. – К.: Агентство «Україна», 2009. – 84 с.
33. Табачник Д. Історія української дипломатії в особах [Текст] / Д. Табачник. – К.: Либідь, 2004. – 640 с.
34. Україна в міжнародних відносинах XX ст. [Текст]: навч. посіб. / за ред. проф. Л. Малика. – Л.: Світ, 2004. – 468 с.
35. Україна в міжнародних організаціях [Текст] / підгот. О. Семіков, В. Фурашев; Нац. центр з питань євроатлантичної інтеграції України. – К.: Знання, 2007. – 24 с.
36. Україна: стратегічні пріоритети. Аналітичні оцінки [Текст] / за ред. О. Власюка. – К.: Нац. ін-т соц. дослідж., 2006. – 576 с.
37. Україна та Організація Об'єднаних Націй [Текст] / ООН; Інформ. центр в Україні. – К.: Укр. видавн. центр, 1996. – 14 с.
38. Чекаленко Л. Зовнішня політика України: підручник / Л. Чекаленко. – К.: Либідь, 2006. – 712 с.

SYLLABUS

15

Рекомендовані джерела інформації

Інформаційні ресурси:

1. Президент України <http://www.president.gov.ua>
2. Верховна Рада України. <http://www.rada.gov.ua>
3. Урядовий портал <http://www.kmu.gov.ua>
4. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України <http://www.me.gov.ua>
5. Міністерство фінансів України <https://www.mof.gov.ua/uk>
6. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>

16

Поради з успішного навчання на курсі

Якщо Ви бажаєте успішно засвоїти цей предмет, необхідно бути:

- наполегливим, уважним і допитливим;
 - креативним і життєрадісним, відкритим для спілкування та дискусій;
 - готовим отримувати інформацію і знання з предмету не лише на лекціях, а й у позааудиторний час.
- До зустрічі!